

Rasos de Peguera. La font és a 1h15 damunt d'*Espinabet*, ja prop dels *Rasos*, en el seu vessant SE. (CATorras, *Berguedà*, p. 65; cf. p. 40). Però des d'antic consta com denominació de tot aquell gran massís. Que havent estat donat al monestir de Poblet, l'anomenen: «Portus quod vocant de *Tagast*» (*Cart. de Poblet*, p. 181, § 298.7).¹

En efecte, el nom avui vulgar d'aquesta muntanya, no és veritable nom propi, sinó realment un succedani genèric: «Els Rasos», situats damunt el llogaret de *Peguera*. Si s'ha salvat el nom antic, per anomenar la font és perquè aquesta font, abundosa i riquíssima, és allí el lloc per excel·lència, on s'apleguen els pastors de les ramades, i on el caminant, exhaust de la violenta pujada, ja es pot aturar i refer-se.

TAGOMAGO: la gegantina illeta rocosa adossada a la costa Nordest de l'illa d'Eivissa. Està aproximadament un k. mar enfora. Passant-hi al peu amb el vaixell es veu que l'alçària d'aqueixa enorme massa rocosa, és gran, esclafadora per a la nau. És així el nom vulgar: als mariners de Sa Penya d'Eivissa sento: «he anat a buscar aigua a *tàgumagu*»; a ells mateixos: «Eivissa fa freu amb *Tagomago*» o «amb so *Tagomago*» (xxxix, 28.8, 28.12).

Però, d'altra banda, era ja amb aquesta forma, invariable, des de la Conquesta. Ja «*Raffal Tagomago*», en el *Rept.* de l'illa, lín. 62 de l'original, 64.9 de l'ed. Macabich. Aquest «*rafal*» devia comprendre la illeta i la punta de l'illa gran, enfront de la illeta; tal com detallo en el vol. I, 268. També l'anomena, igual, la història de Marsili (S. XIV): *Tagomago*, com un dels punts on no poden atracar les naus (ed. Quadrado, 19); i en els mapes italians i mallorquins de 1337 i 1375 (*BSAL* III, 317b). En fi, consultat el Dr. Macabich, m'escriu: «sempre escrit igual en tota la documentació» (29-XI-1963).

Comparant els 4 noms s'imposa ja una conclusió. En tots quatre hi ha l'element comú TAGA-; i tots quatre designen un massís grandios de muntanya i de roca. Aquest hagué de ser, doncs, el significat d'aquest mot TAGA. Que, trobant-se pertot, des dels orígens més remots, i mancant de tota analogia en llatí o romànic, ha de ser pre-romà.

En *Taga* tenim aquest mot, nu i pur. En *Tagast* se li ha afegit un sufix, conspicu entre els toponímics d'arrel pre-romana: fent joc amb els ben coneguts *-ost*, *-est*, *-ust*; car també hi veiem *-ast*, en *rabast* (*rebasto*, *rabasta*: *DECat* VII, 14b, 12, 36, 45, 52 ss.). I en els Pirineus gascons el trobem en tota una rastellera de toponims: *Adast*, *Lisast*, *Marrast*, *Rajast*, veg. el meu treball de *Btr. z. Nfg.* 1973, 205. *Gabaston*, poble dels BPyr. (la terra dels rius *Gaues*) i *Gabastons*, capella prop de St. Gaudens (ibid., pp. 217, 218, n. 70). L'irl. mj. *methas* «borne» (*Z. Ces. Phil.* XLVI, 180; i *IEW*, 529); deu venir de *-ASTO-*, essent variant de *methos* id., que ve de *METOSTO-*. Gr. *ἄκαστος* (nom d'arbre = ll. acer, a.a.l.a. *aborn*) i formacions gregues com *δάμαστος*, *αδάμαστος*, i cèltiques

Anast, *ancastus* (Holder III, 710; I, 250).

En canvi, en *Tagamanent* i en *Tagomago*, és clar que hi ha compostos. I donada la mola grandiosa i escarpada dels dos llocs, és natural creure que el 2n. component significui precisament això: 'enorme', 'escarpat'; *-mago*, *-manent*, però, no deuen ser romànics, i en el terreny pre-romà anem a les palpentes, sense poder esperar resultats gaire fermes. Com que vagament s'hi percep una aura indoeuropea, es poden fer alguns tempteigs, ben cautes.

Ben laxament, per la banda del cèltic, irl. ant., *mag* 'gran', *magu* 'grandejo, sóc gros', junt amb el qual hi ha un part. actiu cèlt. *magons*, *-ontos*, que retrobem vastament dins el marc de derivats estesos d'ample en ample per tota la gran estirp indoeuropea, ultra el gallo-cèltic: scr. *mahaḥ*, avèstic *mazan-*, gr. *μέγας*, *μεγάλος*, *μακρός*, ll. *mag-nus*. Aquest mateix *MAGO-* és el que ha format el compost *MAGO-VRA* que hem vist a la base de *Magòria* (*B. Llobr.*, veg. art.).

Si no ens tanquem dins el cèltic i deixem obert un ampli finestral indoeuropeu, ens acostem així, doncs, a una solució per a *Tago-mago*, posat que en trobéssim una per a *Tag*, i a condició de veure quelcom clar per a *-manent*; car notem que aquí tenim també, almenys, la inicial *ma-*, com en la germandat que dissenyàvem per a *-mago*.

De fet, també per a *Tag*- observem contactes animadors, no cèltics, però contra el que alguns² han dit Pokorny cuita a fer constar que *TAG-* és pre-cèltic, manllevat pel britònic antic *Tre-su-tagus*; i ho precisa (com ell sol fer-ho amb el lèxic sorotàptic) amb cites de les llengües bàltiques, i del substrat balcànic de certs dialectes grecs: letó *pa-tags*, el lituà *po-togūs* 'de gran dignitat', 'ben arranjat', lit. *su-tog-ti* 'pactar', 'aliar-se', gr. dial. *τᾶγός* 'capitost, comandant', *ταγεύω* 'jo domino' (*IEW*, 1055.16 ss.).

No esperem gaire aclarir-ho complidament, però el cas és que anem trobant altres testimonis epigràfics d'aquest *TAG-*: en Holder (ITO) *TAGUS* *TAGAUSUS* *TAGASSOS*. Hi afegeixo el prussià ant. *tackelis* 'codor, roc esmolador' («schliffstein» en el glossari d'Elbing, n.º 530) i: doncs, tornant per una altra banda a la noció de 'pedrassa, penyal'; mentre que en aquells era 'cimal, capdamunt', com també en aquesta llengua *takes* 'mur del canal del molí' («weer», ib., 328).

Com que l'irani septentrional també tenia lèxic afí al sorotàptic, ens interessa apendre en Heròdot (IV, 59.1), que els escites donaven a Poseidon el nom *Θαγι-μασάδας*, on semblen combinar-se l'avèstic *taēga* 'tallant' amb *mas-* 'llarg' i *masah* 'grandària' (*IEW*, 1016, 21, 699.12). En fi, *Tagausus* en una inscripció de Renània (*CIL* XIII, 3622; i Weisg., *RbGC.*, 283): el país on Weisgerber va descobrir una vena substràtica afí a la dels nostres Pirineus (veg. ibid., p. 284). Per a formacions pan-cèltiques *-au-*, veg. ibid., p. 284.

Si s'objecta: pre-romà indoeuropeu a les Balears? Doncs, sí, ja n'he assenyalat uns quants testimonis: entre ells els mateixos **MAGLORIKA* i **MINORIKA*, que han donat els noms de les illes (*EntreDL* I, 47; *Col.*